گشتی در مزارع گل محمدی و کارگاه‌های گلابگیری کاشان

طلوع گل سرخ در «برزک»

محمدرضا عزیزی
گزارش‌نویس

زمین غنچه‌ها را در اشتیاق شکفتن بی‌تاب کرده و زمان دقیقه‌ها و ثانیه‌ها را برای گلچین‌هایی که با تندرستی و در سکوت، گل‌های خندان محمدی را از سرشاخه‌ها گردن می‌زنند، کوتاه و کوتاه‌تر می‌کند. کارگران گلچین چشمی به مشرق دارند و آفتاب که حالا از خوابگاه سرخ و نارنجی خویش برخاسته و رو به بلندای آسمان قد می‌کشد و چشمی به دست‌ها که بسرعت قیچی تیز و خوشدست را به سمت گل‌هایی حمله‌ور می‌کنند که خیلی وقت نیست رو به کوهستان کرکس می‌خندند.

شدت اشعه‌های خورشید تندتر می‌شود و عقربه‌های ساعت از پنج و نیم که شروع کار است به ۱۲ رسیده و این یعنی پایان کار. گلی که بعد از ساعت ۱۲ چیده شود دیگر گل صبحگاهی نیست. گلبرگ‌ها و پرچم گل‌ها که با تابش خورشید گرم شوند، عطر گل هم می‌پرد، رنگ و روی گل از حالت صورتی پررنگ و شفاف به صورتی بی‌حال و رو به سفیدی تغییر می‌کند و گلبرگ‌های نازک و حریروار هم بی‌حال و پژمرده می‌شوند.

اینها همه از چشمان دقیق و تیزبین گلاب‌گیرهایی که در «برزک» دیگ‌ها و پارچ‌های مسی ۴۰ و ۸۰ لیتری را آماده کرده‌اند و منتظرند تا گل‌ها در بسته‌های نایلونی ۵ و ۱۰ کیلویی به کارگاه برسند پنهان نمی‌ماند. بسته‌ها در کارگاه تخلیه می‌شوند و صاحب کارگاه یکی دوتای آنها را باز می‌کند، گلبرگ‌ها را با انگشتانش لمس می‌کند، بو می‌کشد و به کارگری که با سررسید رنگ و رورفته‌ای چشم به دهان صاحبکار خود دارد، می‌گوید: «بنویس! گل صبحگاهی ۳۰۰کیلو...»

دره سرسبز برزک پای دامنه کوه‌های کرکس قرار دارد و مرتفع‌ترین و خنک‌ترین منطقه مسکونی کاشان را در خود جای داده است. دهان این دره با شهر ۴ هزار و ۵۰۰ نفری برزک و باغ‌ها و مزارع کشاورزی پر شده است. کوهستان کرکس تأمین کننده آب برزک است و چندین چشمه در درون شهر و نقاط بالادستی، آب رودهای برزک را تأمین می‌کنند.

کشت گل و گلاب‌گیری، عرق گیری، زنبورداری و کشاورزی و باغداری شغل اصلی مردم برزک است اما چیزی که برزک را در کاشان شهره کرده است علاوه بر گلاب‌گیری، شاتوت‌های آبدار و خوش طعم این شهر است که تا یک ماه و نیم دیگر رسیده و قابل خوردن می‌شود.

از همان ابتدای ورود به برزک و در فاصله سه کیلومتری این شهر، مزارع وسیع پرورش و کشت گل به شما می‌گویند که اهالی این شهر به چه کاری مشغولند. مزارع گل ۴۰۰ هکتاری، مزارع گلدشت برزک، سده و... مهمترین کانون‌های پرورش گل محمدی در برزک است. برزک هرچند نسبت به قمصر و نیاسر کاشان کمتر شناخته شده است اما اصلی‌ترین و مهمترین کانون تولید گل و گلاب در کاشان است. ۷۰ درصد گل کاشان در برزک تولید می‌شود و کارخانه‌های مطرح تولید کننده گلاب در ایران گل مورد نیاز خود را از برزک تأمین می‌کنند. همین کارخانه‌ها هم به عنوان خریداران عمده، قیمت خرید محصول گل از کشاورزان را تعیین می‌کنند. به گفته حدادی یکی از تولیدکنندگان گل و گلاب در برزک، قیمت گل در تعامل و چانه‌زنی بین نماینده مزرعه‌داران گل، شورای شهر و فرمانداری و کارخانه‌های تولید گل تعیین می‌شود. هرچند در این میان زور کارخانه‌ها بیشتر می‌چربد. مزرعه‌داران امید زیادی ندارند که قیمت خرید گل توسط عمده فروش‌ها نسبت به سال گذشته تغییر کند و احتمالاً روی همان کیلویی ۱۰ الی حداکثر ۱۲ هزار تومان باقی بماند. دلیل آن هم روشن است؛ افزایش محصول و عرضه بالای گل. اما از طرفی بازار خرید گلاب هم کساد شده است. وقتی از حدادی دلیل کسادی را می‌پرسم، می‌گوید:«معلوم است دیگر! قدرت خرید مردم کم شده و گلاب در اولویت اول نیست. اگر قرار باشد از هزینه‌ها بزنند، گلاب هم یکی از آنهاست.»

او می‌افزاید: «امسال به خاطر بارندگی‌های فراوان، بازدهی محصول گل هم خیلی بیشتر شده و گل در مزارع فراوان است اما این به معنای خوب بودن وضع کشاورزان و تولیدکنندگان گلاب نیست. از طرفی هرچند محصول گل افزایش یافته اما کیفیت گل نسبت به سابق افت کرده و دیگر آن عطر و بوی مناسب را ندارد. دلیلش هم این است که در فصل گلدهی، دمای هوا به میزان کافی بالا نرفت و در واقع بوته‌ها در هوای سرد گل دادند. همین باعث می‌شود گل عطر و بوی لازم را نداشته باشد.

نکته دیگر شیوع شته بود که به برخی مزارع آسیب زد و باعث شد محصولی از این مزارع برداشت نشود. گل محمدی در وضعیت ارگانیک کشت و تولید می‌شود و نمی‌توان به آن سم زد چون هم باعث افت عطر و بوی گل می‌شود و هم خواص گلاب را از بین می‌برد همین وضعیت باعث شده که در مرحله برداشت گل با مخاطرات جدی آفات کشاورزی مواجه باشیم.»

در کنار این مشکل مسأله دیگری هم درست در فصل برداشت گل به مشکلات کشاورزان اضافه شده و آن کمبود کارگر گل‌چین در منطقه است. کار چیدن گل را بیشتر افغانستانی‌ها انجام می‌دهند اما گرانی و تورم و افت ارزش پول ملی، سرعت مهاجرت معکوس و بازگشت افغان‌ها را افزایش داده و به همین دلیل در کاشان پیدا کردن کارگر برای گل‌چینی و گلاب‌گیری به یک معضل تبدیل شده است.

در روزهای اوج کار که یک ماه در مزارع و تا سه ماه در کارگاه‌های گلاب‌گیری طول می‌کشد، دستمزد کارگر روزی ۱۰۰ هزار تومان هم می‌رسد. حدادی می‌گوید: «به دلیل افزایش دستمزد کارگر و کمبود شدید آن، خیلی از مزرعه‌داران، قید چیدن گل را زدند و اصلاً گلی برداشت نکردند. برآورد می‌شود مزرعه‌داران برزک تاکنون حدود دو میلیارد تومان فقط به‌خاطر کمبود کارگر، زیان دیده‌اند. در مزارع، دستمزد کارگر به تناسب مقدار گلی تعیین می‌شود که از شش صبح تا حداکثر ۱۲ ظهر چیده می‌شود. معمولاً یک کارگر تا ساعت ۱۲ ظهر ۵۰ کیلو گل می‌چیند که برای هر کیلو ۳ هزار تومان به او پرداخت می‌شود.»

> کار چیدن گل را بیشتر افغانستانی‌ها انجام می‌دهند اما گرانی و تورم و افت ارزش پول ملی، سرعت مهاجرت معکوس و بازگشت افغان‌ها را افزایش داده و به همین دلیل در کاشان پیدا کردن کارگر برای گل‌چینی و گلاب‌گیری به یک معضل تبدیل شده است. در روزهای اوج کار که یک ماه در مزارع و تا سه ماه در کارگاه‌های گلاب‌گیری طول می‌کشد، دستمزد کارگر به روزی ۱۰۰هزار تومان هم می‌رسد. یکی از مزرعه‌داران می‌گوید: به دلیل افزایش دستمزد کارگر و کمبود شدید آن، خیلی از مزرعه داران، قید چیدن گل را زدند و اصلاً گلی برداشت نکردند

گل‌ها پس از چیدن به کارگاه‌های گلاب‌گیری سنتی که تابلوی آنها را در خیابان‌ها و کوچه پس کوچه‌های برزک فراوان می‌توان دید بارگیری می‌شود. بسته بندی گل‌های چیده شده هم حتماً باید در کیسه‌های نایلونی باشد تا عطر آن حین نقل و انتقال و رسیدن به گلاب‌گیری نپرد. گلاب‌گیرها همیشه طرفدار گل غنچه و گلی هستند که تا ساعت هشت صبح چیده شده باشد. این گل‌ها با قیمت بالاتری خریداری می‌شوند و از آنها برای تهیه گلاب دوآتشه یا گلاب با عیار کامل استفاده می‌شود.

در برزک کارگاه‌های گلاب‌گیری سنتی معمولاً خانوادگی اداره می‌شوند. میزان گلی که همراه با آب در دیگ‌های مسی ریخته می‌شود ارزش و عیار گلاب را تعیین می‌کند. فرزانه جوادزاده که به همراه پدر و سه نفر دیگر از اعضای خانواده خود در کارگاه گلاب‌گیری سنتی‌شان کار می‌کند، می‌گوید: «عیار گلاب از ۱۲ تا ۲۴ تعیین می‌شود. گلاب با عیار ۲۴ گلابی است که نصف آن آب و نصف آن گلاب است.»

او به دیگ‌های مسی که روی آتش قرار دارند اشاره می‌کند و می‌گوید: «در این دیگ‌ها به مقدار مساوی ۴۰ کیلو گل و به همان میزان آب ریخته می‌شود. عیار گل در برزک از ۱۲ کمتر نیست. اما تولید گلاب دوآتشه متفاوت است. برای تهیه گلاب دوآتشه گلاب‌گیرها به‌جای آب از گلاب با عیار معمولا ۱۲ یا ۱۶استفاده می‌کنند.»

او می‌گوید: «معمولاً نسبت یک‌سوم یا نصف گلاب و نصف گل را در دیگ می‌ریزند تا گلاب دوآتشه به‌دست آید.»

از جوادزاده درباره نحوه تشخیص گلاب با کیفیت می‌پرسم، می‌گوید: «فرمول خاصی وجود ندارد. بیشتر باید به فروشند و برند اعتماد داشت و اینکه از چه جایی گلاب می‌خرید اما خب، اغلب می‌گویند هرچه گلاب تلخ‌تر و گس‌تر باشد، بهتر است.»

دره برزک را با عطر گل محمدی و شاتوت و هزار و یک رایحه دل‌انگیز ناشناخته ترک می‌کنم و نمی‌دانم به این همه زیبایی غبطه بخورم یا برای آن همه رنج غمگین باشم.

عکس: ایران

جدول سودوکو

ارقام ۱ تا ۹ را طوری در خانه‌های سفید قرار دهید که هر رقم در سطرها، ستون‌ها و مربع‌های کوچک ۳ در ۳ یکبار دیده شود

۳۱۳۹

آسان

۳			۴		۷			۸
			۹		۶			
	۲			۵			۴	
۶		۴	۷		۹	۳		۲
۱								۵
۹		۲	۳		۵	۴		۷
	۷			۳			۶	
			۵		۸			
۵			۶		۱			۹

۶	۸	۷	۳	۴	۱	۲	۹	۵
۵	۳	۹	۲	۷	۸	۶	۴	۱
۴	۱	۲	۶	۵	۹	۸	۷	۳
۱	۶	۳	۸	۹	۴	۵	۲	۷
۷	۴	۸	۵	۲	۶	۱	۳	۹
۲	۹	۵	۷	۱	۳	۴	۶	۸
۹	۵	۶	۱	۳	۷	۲	۸	۴
۸	۲	۴	۹	۶	۵	۳	۱	۷
۳	۷	۱	۴	۸	۲	۹	۵	۶

متوسط

	۷						۶	
۸			۶		۹			۳
	۳		۸		۵		۴	
	۶	۲				۹	۱	
			۹		۳			
	۴	۵				۳	۷	
	۲		۳		۷		۹	
۴			۵		۱			۲
	۹						۸	

۸	۷	۹	۶	۴	۱	۲	۳	۵
۶	۴	۳	۲	۵	۸	۷	۱	۹
۲	۵	۱	۷	۹	۳	۶	۸	۴
۳	۱	۷	۸	۶	۴	۵	۹	۲
۵	۸	۴	۹	۲	۷	۱	۶	۳
۹	۶	۲	۵	۳	۱	۸	۴	۷
۷	۲	۶	۱	۸	۴	۳	۵	۹
۴	۳	۸	۶	۵	۹	۱	۷	۲
۱	۹	۵	۳	۷	۲	۴	۸	۶

سخت

			۱		۶	۴		
	۱			۷				
۶								۱
		۷	۸			۲		
۳		۱		۴		۵		۸
		۲			۳	۹		
۸								۲
				۲			۶	
		۳	۴		۹			

۸	۹	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۴	۵	۱	۷	۲	۸	۶	۹	۳
۶	۲	۳	۱	۹	۵	۷	۸	۴
۵	۱	۶	۳	۸	۲	۴	۷	۹
۷	۸	۹	۴	۱	۶	۵	۳	۲
۳	۴	۲	۵	۷	۹	۸	۱	۶
۱	۶	۴	۸	۳	۷	۹	۵	۲
۹	۷	۵	۲	۶	۱	۳	۴	۸
۲	۳	۸	۹	۴	۵	۱	۶	۷

یک جدول با دو شرح

جدول روزنامه *ایران* دارای دو «شرح عادی و ویژه» است. در صورت تمایل به حل دو شرح ابتدا یکی از شرح‌ها را با مداد حل کرده و سپس با پاک کردن جواب شرح اول، به حل شرح دوم بپردازید.

۷۰۹۳

جدول عادی

افقی:

۱- یازدهمین ماه هجری قمری- مدرسه متوسطه
۲- واحد طول انگلیسی- اشاره و رمز- آشکار
۳- افزودنی‌های مجاز غذایی- فیلمی از «انگلی»- هجوم
۴- ماست چکیده- دهان- همیشه- محکم و استوار
۵- سفر عبادتی- نام پسرانه- نقاشی که خود را پیامبر معرفی کرد
۶- همدم- واحد کوچکی در طول- نت آخر
۷- شانه به سر- شتردار- نیرومند
۸- بتدریج- معشوق- دود
۹- با «قیل» آید- انجام عمل خلاف- بازگشت
۱۰- شهری در غرب «فرانسه»- ملاطفت- صحرا
۱۱- مثل ماه- کدخدا- گودال
۱۲- سدی در «مشهد مقدس»- شب بلند- افزونی برنج پخته- فاتحه خوانی
۱۳- النگوی زنانه- قاضی اموات هندوها- درآمد حاصل از کار
۱۴- میمون آدم نما- مؤسسه انتشار کتاب- اصطکاک
۱۵- گروه کُر- گاری

عمودی:

۱- این هم آخرین ماه هجری قمری- ایستگاه بهداشتی
۲- پایتخت سحرانگیز طبیعت ایران- مغازه- رسم کننده
۳- سکون و آرامش- بی‌معنی- نقش زینتی گچبری شده
۴- مرکز «یمن جنوبی»- هرچیز خرد و کم- پاسخ نومید کننده- سگ بیمار
۵- سفیران- بندر «فرانسه»- ادات تشبیه
۶- بله «شیرازی»- شش ضلعی- فالگیری
۷- یک خودمانی- نام اختصاری «مؤسسه فناوری ماساچوست» که دانشگاهی خصوصی در شهر کمبریج است- عاقل
۸- پی‌درپی- گوسفند جنگی- پایین جامه
۹- فراز- ترعه و کانال- غذای آبکی
۱۰- اکسیر- زمین خراب- سیب زمینی ندارد!
۱۱- راه شاعرانه- همتا- آبکی
۱۲- جهت- نه عامیانه- مشرق- از بروج فلکی
۱۳- نظریه علمی و فرضیه- شهر «زعفران»- «مشگین‌شهر» سابق
۱۴- نشانی- حمام لاغری- دیندار
۱۵- صبحانه- محله‌ای تاریخی در شهر «تبریز»

جدول ویژه

افقی:

۱- نمایش شکوه و جلال- کوه و محله‌ای در شرق شهر «تبریز»
۲- پدر عرب- نشان تجاری- گماشته
۳- خویشی- مردم این شهرستان به خونگرمی، خوش‌اخلاقی و میهمان نوازی شهرت دارند- رنگی برای چشم
۴- غار- انبار کشتی- عفونت قارچی دهان- وسیله بازی و ورزش
۵- رود «فرانسه»- پیگیری- راه شن ریزی شده
۶- حاصل زراعت- ماده سیاه کربنی- دختر
۷- هجوم- توالی کل DNA موجود در سلول‌های یک جاندار است که سبب بروز صفات وراثتی (فنوتیپ) می‌شود- پرنده‌ای خوش آواز
۸- کاست صوتی- گلی سفید و خوشبو- کیک کوچک
۹- قطعه الکترونیکی- سدی در استان «آذربایجان شرقی»- نزدیک بین
۱۰- مخفف نه از- سرشار- پدر مردگان
۱۱- مقدار اندک- حبیب خدا- خاندان
۱۲- شیوا- جنس کلاه روستایی- خط کش مهندسی- پیشوندی به‌معنی سوی
۱۳- ضمیر اشاره به‌جای دور- کشور «آمستردام»- جامه زمستانی
۱۴- کشمکش- مغازه داران محل- دوستان
۱۵- پدر «گردشگری گروهی نوین»- روستایی سرسبز و باستانی در استان «گلستان»

عمودی:

۱- بنای تاریخی «تیسفون»- یکی از اصل‌های پایه‌ای رشته‌های گوناگون هنر
۲- آشکار- شهر «مارکوپولو»- سازمان پیمان مرکزی
۳- از مناسک حج- جوانمردی- گونه‌ای زیرانداز دورویه
۴- شک- اعضای درون شکم- چشیدن- قبال
۵- خاص گردیدن- شهرکی در «اهواز»- آخرین بازمانده نازی‌ها
۶- شهر «سوهان»- کشور «اسلو»- میهمانی حجاج
۷- کدو تنبل- از چرخه‌های آب و هوایی- دستگاه قطع و وصل جریان برق در اتومبیل
۸- مساوی- نهنگ- مرکز «بلاروس»
۹- کل- برنج مرغوب ایرانی- خرس آسمانی
۱۰- ابزار ساده‌ای در منزل- نرخ رسمی- ضربه سر فوتبالیست
۱۱- رئیس جیمزباند- بچگی و نوباوگی- ماشین‌نویسی
۱۲- همه دارند- عدد خیطی!- وقت- قلعه مستحکم
۱۳- انجمن خصوصی- فلز قلیایی- گیاه‌تند
۱۴- جودوی چینی- از توابع شهر «جم»- پیشرفت
۱۵- قهرمان نوجوان رمان‌های «جی.کی.رولینگ»- استانی در «فیلیپین»

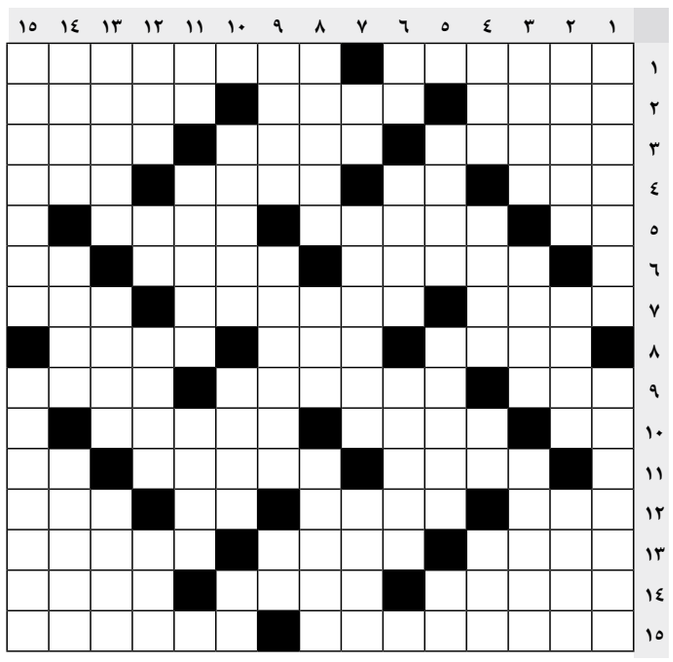

حل جدول عادی شماره ۷۰۹۲

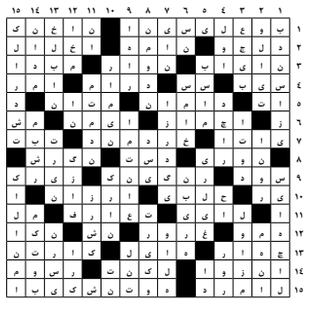
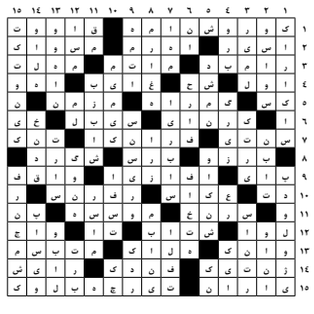
حل جدول ویژه شماره ۷۰۹۲